

Martin Ferguson, leiðari fyri „Atlantic Frontier Environmental Network“:

Umhvørviskanning við Hetland átti at verið víðkað til Føroyar

Í tvey ár hava 14 oljufeløg samstarvað í eini stórari umhvørviskanning vestan fyri Hetland. Tað er bæði nátúrligt og rímuligt, at ein slík kanning verður víðkað til eisini at fevna um alt tað føroyska økið heldur Martin Ferguson, leiðari fyri umhvørvisvissamtakinum.

JAN MULLER

Nú oljувinnan rættiliga týskist taka dyk á seg á Atlantsmótinum og her serliga vestan fyri Hetland verður eisini nógv tosað um og gjørt við umhvørvisspurningar. Her er talan um eitt nýtt øki og har olja skal takast upp á stórum dýpi, har m.a. serlig streymviður-skifti eru galdandi. Hetta er ein nýggj avbjóðing fyri oljувinnuna, og tað er orsøkin til, at oljufeløgini brúka nógv orku og stórar peningaupphæddir til umhvørviskanningar.

Rannsóknarstovan í Kaldbak er í løtuni í ferð við rættiliga umfatandi kanningar av øllum havumhvørvinum framvið strondini. Henda verkætlanin, sum verður nevnd FARCOS, verður fíggað av sýj oljufeløgum, Statoil, Mobil, Enterprise, Philips, Texaco, BP og Amerada Hess.

14 oljufeløg í felags tiltaki vestan fyri Hetland

Í skjótt tvey ár hava til-sams 14 oljufeløg, ið

arbeiða vestan fyri Hetland, staðið fyri eina rættiliga umfevnandi umhvørviskanning av øllum hesum stóra og nýggja oljuøkinum.

Tey hava skipað seg í eitt samarbeiði, ið verður rópt „Atlantic Frontier Environmental Network“. Formaðurur í bólkinum er Martin Ferguson, sum dagliga starvast hjá stóra amerikanska oljufelagnum Amerada Hess.

Tá umboð fyri oljufeløgini, sum fígga Farcoskanningina, vóru í Føroyum nakað herfyri, var Martin Ferguson eisini við.

Sosialurin nýtti høvi at tosa við hann um tær umhvørviskanningar, ið hann stendur á odda fyri vestan fyri Hetland.

Endamálið við at stovna AFEN-samstarvið var at hyggja eftir og definera allar umhvørvisspurningar á Atlantsmótinum, tvs. á bretskum øki.

Martin Ferguson sigur, at umhvørvisuppgávan er so avgerandi og tydingarmikil fyri oljufeløgini, at tey hava sæð tað sum eina fel-

Arne Nørrevang, leiðari av Biofar og rannsóknarstovuni í Kaldbak her saman við umboðum fyri tey sýj oljufeløgini, sum fígga Farcos-verkætlanina

agsuppgávu at savna allar goðar kreftir fyri at tryggja eitt reinf og ódálkað umhvørvi, nú tað oljan er um at sprikja upp úr undirgrundini. Fyrsta oljan á Atlantsmótinum rennur tíðliga í næsta ár. Og til tað skuldi helst alt verið í lagi.

Hvussu nógv oljufeløgini enn arbeiða fyri sínum egnum áhugamálum, so vilja tey øll draga eina línu, tá ræður um at tryggja seg móti umhvørvisdálking ol.

Spildurnýtt kort yvir havbotnin

Úrslitið av hesum samarbeiði er, at tað eru gjørdar fleiri arbeiðsprogram og hefur samtakið ein stóran databasa við seg rúgvusmikum tilfari. Hetta røkkur frá kemiskum analysum av øllum økinum, kort yvir havbotnin, uppteljing av fugli og hvali o.s.f.

Martin Ferguson sigur, at teir longu í 1997 koma við einum sera nágreiniligum korti yvir allan havbotnin.

Fyri at hetta ikki bara skal vera vísindaligt arbeiði og upplýsing, sum verður goymt á teldum, so er eitt endamálið við samtakinum sohvørt at kunna borgarar, feløg, stovnar og myndugleikar um úrslitið av arbeiðinum.

Í hesum sambandi eru fundir millum oljuidnaðin og fiskivinnufeløg, umhvørvisfeløg, myndugleikar osv. Har greiðir idnaðurin so frá, hvat verður gjørt og

hví, meðan umboð fyri ymsu feløgini og áhugamálini kunnu seta spurningar.

„Eg eri sera væl nøgdur við hetta samstarvið millum øll oljufeløgini og skal heldur ikki dylja fyri, at oljufeløgini eru ikki sørt bilsin av, hvussu væl tað hevur gingist hjá so mongum feløgum at samarbeiða. Tað er so eisini óvanligt við slíkum samarbeiði, men tá hugsað verður um, hvussu nógv oljufeløgini í veruleikanum krevja av sær sjálvum fyri at tryggja eitt reinf umhvørvi, so er greitt, at ein er tvingaður til at sameina allar goðar kreftir.“

Nógv betri enn í Norðsjónum

Martin Ferguson vísir til royndirnar frá Norðsjónum og sigur, at nógv er broytt. Tá oljувinnan tók seg upp har, var hetta nakað, sum hvørt felag sær tók sær av eftir førminni sjálvsagt. Gongdin vestan fyri Hetland vísir, hvussu nógv betri vit eru til alt hetta enn í Norðsjónum.

Endamálið við slíkari kanning er at skráseta støðuna í dag og harvið hava nakað at sammata við seinni, um dálking verður.

„Vit vilja tryggja okkum, at vit klára at tálma ella hava tamarhald á gongdini, aðrenn møguliga dálking tekur seg upp. Vit mugu vita við vissu, hvat kann verða dálkað og hvussu.“

Vit spurdu Martin Ferguson, um føroyingar hava orsøk til at bera ótta fyri eina dálkingarvanlukku stutt frá markinum!

„Tað haldi eg ikki. Her haldi eg eisini, at tað álíggur oljuidnaðinum ein stór ábyrgd at upplýsa fólk, eisini føroyingar, hvat oljувinnan tekst við. Mong fólk skilja als ikki, hvat tað er, sum vit gera. Og tað er oftani út frá hesum manglandi kunneikanum til oljувinnu, at óttin stavar. Men eg haldi føroyingar skulu hyggja eftir, hvat vit gera vestan fyri Hetland. Tað hevði kunnað síssað teir, um teir bera ótta. Vit hava greitt fólkini í Hetlandi og harumleiðir frá, hvat vit gera, og hetta haldi eg get, at fólk kenna seg tryggari.“

Stóra umhvørviskanningin vestan fyri Hetland átti eisini at fevnt um føroyaøkið

Martin Ferguson, sum eisini hevur tilknýti til arbeiðið hjá Farcos, heldur tað vera heilt nátúrligt og heldur ikki órimuligt, at arbeiðið tey 14 oljufeløgini standa fyri vestan fyri Hetland, verður víðkað til eisini at fevna um føroyska økið.

Hetta vit gera vestan fyri Hetland byggir sjálvandi á royndirnar frá Norðsjónum, og nú vit eru komnir nógv longur, hevði tað sjálvandi verið rætt eisini at latið hesar kanningar fevnt um føroyska økið.

Umhvørvisvissamstarvið vestan fyri Hetland hevur higartil kostað 20 mill. kr. Og hildið verður fram við arbeiðinum.

Annars heldur Martin Ferguson, at arbeiðið, sum verður gjørt á Biofar og á rannsóknarstovuni í Kaldbak er av alstórum tydingi. „Eg haldi, at Arne Nørrevang og hini starvsfólkini gera eitt sera gott arbeiði. Og tit føroyingar eru tí eisini sera væl fyri, tá tað ræður um umhvørvisspurningar.“

Tit hava longu gjørt meira á hesum øki enn flestu pláss, sum fara upp oljувinnuna. Hetta er gott, og tit skulu vita, at oljuidnaðurin er fegin um tað. Og vit eru fleiri feløg, sum tí fegin vilja lata pengar til hetta týðandi arbeiði, sum Farcos stendur fyri sigur Martin Ferguson frá Amerada Hess.

